

NAPUTAK ZA HRVATSKO KRALJEVSKO VIJEĆE IZ 1767. G. I NADOPUNA NAPUTKA IZ 1770. GOD.

Miljenko Pandžić

Prije nekoliko godina objavio je Z. Herkov latinski izvornik Upute za djelovanje Hrvatskog kraljevskog vijeća (1). Ovdje se želi objaviti izvorni hrvatski prijevod te iste Upute ili Instrukcije za Hrvatsko kraljevsko vijeće, koju je izdalo Kraljevsko Namjesničko vijeće (1^a) gotovo čitavih sto godina nakon latinskog izvornika, 1861. god. Ujedno bismo objavili i Nadopunu ili Dodatak, tzv. »Supplementum« izvornoj Instrukciji, kojeg je izdala također kraljica Marija Terezija, preko Kraljevske Ugarske kancelarije, tri godine nakon osnovnog teksta Instrukcije, tj. 1770. god. Ovdje ne bismo ponavljali ono što je o samoj Instrukciji ili o HKV već rečeno ranije u literaturi, iako je ta literatura, o tom inače značajnom centralnom upravnom organu Hrvatske u 2. pol. 18. st., dosta oskudna. (2) Donijeli bismo samo nekoliko uvodnih napomena o historijatu donošenja jednog i drugog dokumenta kao i o njihovom općem značenju za rad i djelovanje HKV u 18. st. (1767—1779) odn. za Kraljevsko Namjesničko vijeće u 19. st., što je uostalom u uskoj međusobnoj vezi.

Do izrade prijevoda Instrukcije HK Vijeća došlo je 1861. g. prilikom »preustrojenja« dotadašnjeg Namjesništva (2^a) u Namjesničko vijeće.

Naime, nakon ponovnog uvođenja ustava za cijelu monarhiju poznatom listopadskom diplomom od 20. X 1860. g., na sastanku Banske konferencije u Zagrebu zaključeno je da se od kralja moli: »... da se s mjesta ustroji privremena dvorska kancelarija za Hrvatsku i Slavoniju«. (3) To je kralj Franjo Josip I i odobrio svojim ručnim pismom od 5. pro-

¹ Z. Herkov, *Kraljevsko vijeće za Kraljevine Dalmaciju, Hrvatsku i Slavoniju*, Odvjetnik br. 8/1968. str. 216—230. (u daljem tekstu HKV)

^{2a} punim naslovom: Kraljevsko hrvatsko slavonsko dalmatinsko namjesničko vijeće (1861—1869).

² O Hrv. kralj. vijeću usp. Smičiklas V., *Poviest Hrvatske II*, str. 374 i d., Šišić F., *Pregled novosti hrvatskog naroda*. Zagreb 1962., str. 329—332; *Hist. nar. Jua. II*, str. 1090 i d. i str. 1116; V. Bayer, *Stav grada Zagreba prema osnivanju Kraljevskog vijeća u kraljevinama Dalmaciji Hrvatskoj i Slavoniji 1767. godine*, Iz starog i novog Zagreba II Zagreb 1960., str. 141 — 152; Karaman I., *Djelatnost Trgovinsko-gospodarske komisije Hrvatskog kraljevskog vijeća (1769—79)*, *Hist. zbornik XVII*, str. 183—212; Isti, *Arhivi hrvatsko-slavonskih županija u XVIII vijeku*, *Arhivist 1—2/1959* str. 33—45; Z. Herkov, (n. di. usporedi i tamo navedenu literaturu.)

^{2a} punim naslovom: C. K. hrvatsko slavonsko namjesništvo (1854—1861).

³ Spisni saborski Sabora kraljevinah Dalmacije, Hrvatske i Slavonije od god. 1861. Zagreb 1862, sv. I., str. XI.

sinca 1860. g. (4) Kako je poznato predsjednikom tog »Kr. Hrvatsko — Slavenskog dvorskog dikasterija« imenovan je Ivan Mažuranić te je već 31. siječnja 1861. g. izdana banu barunu Šokčeviću »Naredba glede preustrojenja Namjesništva i banske stolice u Zagrebu«. U toj Naredbi poziva Mažuranić bana da »... blagoizvoli uzeti ovo pitanje u ozbiljan pretres i očitovat mi svoje prosvietljeno mnijenje o načinu toga preustrojenja«. (5) Sada se u odgovoru bana Šokčevića, prvi puta u tim raspravama o uređenju novog Namjesničkog vijeća, spominje i nekadašnje marija-terezijansko Hrvatsko kraljevsko vijeće, pa i sama instrukcija za to Vijeće. (6) Radilo se naime o tome da je trebalo odrediti zakonsku podlogu za osnivanje Namjesničkog vijeća, pa je nađeno da je moguće pozvati se na one iste zakonske članke hrvatsko-ugarskih sabora na kojima je zaključeno osnivanje Kr. ugarskog namjesničkog vijeća (1723—1848), a na čemu se temeljilo i osnivanje Hrvatskog kraljevskog vijeća, koje je po reskriptu Marije Terezije od 7. srpnja 1767. g., u svemu izjednačeno »... ad normam Consilii Locumtenentialis Regii in Hungaria...« (7) U nastavku svog prijedloga ban Šokčević napominje da će se sam original instrukcije vjerojatno pronaći u Beču u arhivu Ugarske Dvorske kancelarije.

»... u arhivu kr. ugarske pridvorne kancelarije... naći će se valjda i napatuk za obstojavše kraljevsko hrvatsko vijeće, iz kojeg saderžaja izvolit će Presvietlost Vaša razabrat, u koliko bi potrebno bilo sličan napatuk izdati i za buduće kr. namjesništvo.« (8)

Kao jedan od karakterističnih primjera gdje se pozivalo na uređenje HKV, možemo navesti ona mjesta iz prijedloga bana Šokčevića, gdje on govori o broju vijećnika i perovođa te uspoređuje ono nekadašnje HKV i sadašnje Kr. namjesničko vijeće, pa kaže:

»Taj broj vijećničkog osoblja ravan je u ostalom onomu koj biaše ustanovljen kod niegdašnjeg g. 1767 ustrojenog kralj. hrvatskog vijeća; a gledeć na zahtieve sadašnjeg vriemena prema javnoj upravi, izviše bi bilo dokazivati, da će poslovi buduće zemaljske verhovne oblasti bit mnogo obsežniji nego što su bili oni kod pomenutog kr. vijeća.

Kakov sam pako obzirom na broj vijećnikah = izviestiteljah pronašao za potrebit ostali status perovodnog osoblja i uredah pripomoć-

⁴ Isto, str. XVII—XVIII.

⁵ Hrvatsko slavonska dalmatinska Dvorska kancelarija br. 30/1861. Praes. Ovdje se ne govori ništa o tome da je još ranije »... sabor naš godine 1845. člankom 10. odlučio, da se za trojednu kraljevinu ustroji osobito kraljevsko namjesničko vijeće« (v. B. Šulek, Naše pravice, Zagreb 1868. str. 211). Isto tako se u tom službenom dopisu bana Šokčevića ne govori ništa o tome pod kojim je uvjetima 1790. g. Ugarsko namjesničko vijeće došlo na vlast u Hrvatskoj, o čemu se sigurno znalo, i što Šulek u navedenom djelu naglašava: »Povratkom ustava god. 1790. prista sabor hrvatski na to, da nam domovina dođe pod ugarsko namjesničko vijeće, nego pod taj naročiti uvjet, da kad bi se trojednoj kraljevini shodno i koristno po nju svidjelo, može opet zahtievati posebno svoje kraljevsko vijeće. Člankom 58. od godine 1790. 1. bilo je to razširenje područja ugarsko kralj. namjesničkoga vijeća uzakonjeno; nego pokle smo uz pol vieka gorko izkusili, kako mačehinski isto kralj. namjesničko vijeće s našom domovinom postupa, to je sabor naš godine 1845. člankom 10. odlučio, da se za trojednu kraljevinu ustroji osobito kralj. namjesničko vijeće. Al nebje uslišan. već je trebalo godine 1848., da se otresemo tih okovah i povratimo domovini, barem od česti, prvašnju autonomiju.« (Šulek, n. dj. str. 210—11). U svakom slučaju jasan je kontinuitet događaja i pravnih situacija, koji su doveli i do izrade prijevoda ove instrukcije.

⁶ Hrvatsko slavonska dalmatinska Dvorska kancelarija, 1861, Praes. br. 91/1861.

⁷ v. Zaključci Hrvatskog sabora, Sv. VIII. Zagreb 1971. str. 238—240.

⁸ Hrvatsko slavonska dalmatinska Dvorska kancelarija 1861, Praes. br. 91/1861.

nih, izvolit će Presvietlost Vaša razabrati iz prilježeh izkaza. Taj status koj je poniešto veći naprama onomu od godine 1767, deržao sam gledeći na sadašnji razvitak upravne dielatnosti za primieran i potrebit.« (9)

Jednako tako poziva se na uređenje negdašnjeg HKV, i kancelar I. Mažuranić u svojoj predstavki na kralja Franju Josipa, te podnosi kralju i tekst same instrukcije za HKV, koja je očito u međuvremenu pronađena (10):

»Ich erlaube mir daher hier Eurer Majestät die Instruktion ehfruchtswoll zu unterbreiten, welche bei Errichtung des kroatischen Statthaltereii — Rathes unter Maria Theresia festgesetzt wurde.« (11)

Na toj istoj predstavki kralj 14. III 1861 upisuje svoje odobrenje i potpis spominjući samo da odobrava prijedlog Dvorske kancelarije, a u svom reskriptu »na bana« izričito kaže da se Namjesničko vijeće formira »... na način našega kr. namestničkoga Věća ugarskoga...« (11) dakle u skladu s ranijim formulacijama bana Šokčevića i kancelara Mažuranića.

Nešto kasnije iste godine došlo je i do odluke u Dvorskoj kancelariji da se instrukcija za HKV prevede, budući da je sada hrvatski opet bio službeni jezik, po kraljevom odobrenju. Sačuvan nam je i podatak o prevodiocu. To je bio Jakov Užarević, liječnik, inače prevodilac nekoliko klasičnih latinskih djela na hrvatski. U to vrijeme bio je »ministerialni perovođa i urednik kod uredništva deržavnog zakonskog lista« (12). Nalog za izradu prijevoda dobio je 24. srpnja 1861. g.:

»G. ministerialni perovođa Dr Užarević pozivlje se da istu Instrukciju u hervatsko prevede. Prevod taj ima se također najmanje u 50 exemplarih litografirati i daljega raspoloženja radi po g. Direktor u p. u. Štajdaheru predsedničtvu predložiti.« (13)

Sačuvan je izvorni rukopis Užarevićeva prijevoda, (14) a među spisima Kr. Namjesničkog vijeća i litografirani primjerak prema kojemu donosimo ovdje tekst prijevoda instrukcije. (15)

⁹ Isto.

¹⁰ Među priložima cijelog predmeta o »Preustrojenju namjestništva ...« a koji se sada nalazi u spisima Hrvatsko slavonske dalmatinske dvorske kancelarije (br. 20. Praes. 1861) nalaze se i izvorni spisi Kraljevske dvorske kancelarije o osnutku Hrvatskog kraljevskog vijeća, sa žigovima »K. k. Cabinets Archiva«. Same instrukcije međutim na tom mjestu nema.

¹¹ Hrvatsko slavonska dalmatinska dvorska kancelarija br. 209 Praes. (1861. od 27. II 1861.

¹² U jednom drugom dopisu njegov službeni položaj je nazvan ovako: »... der Ministerialkonzipist ... und Redaktor im Redaktionsbureau des Reichsgesetzblattes ...«. Za Dvorsku kancelariju izradio je veći broj prijevoda te mu je u studenom 1862. g. »doznačena nagrada od 120 for.« (v. Hrvatsko slavonska dalmatinska dvorska kancelarija, 1862, br. 4019 i 4158). U »Znameniti i zaslužni Hrvati«. Zagreb 1925. nalazi se Užarevićeva kratka biografija: »Rodio se o. g. 1810., Slavonac. Umro. o. g. 1881. Svršio medicinu u Beču, 1842. II tajnik »Mat. Ilir.«. Jedan od prvih hrv. preporoditelja. Od god. 1842.—45. urednik »Nar. Nov.«. 1850.—1859. uređivao »Drž. zakonski list«. S Ivanom Mažuranićem izdao »Njem. ilir. slovar«. Mnogo prevodio klasike. Preveo »Grizeldu« od Halma (1841.), »Angelo, tiran padovanski« i »Hernano« od V. Huga. — V. D. —«

¹³ Hrvatsko slavonska dalmatinska dvorska kancelarija 1861, br. 1057/1861.

¹⁴ Isto.

¹⁵ Namjesničko vijeće, 1861, br. 1294, sv. 2, k br. 61/1861, kut. 5; u popratnom dopisu kaže se samo to da se tekst instrukcije s hrvatskim prijevodom, šalje »shodne porabe radi«.

O drugom prilogu koji ovdje objavljujemo t. j. o nadopuni naputka (odn. instrukcije Hrvatskog kraljevskog vijeća) možemo za sada reći samo to da je poslan Vijeću 19. veljače 1770. g. dakle gotovo pune tri godine nakon osnutka Vijeća. To je razdoblje najživlje upravne i administrativne djelatnosti Vijeća, te se očito uvidjelo i na dvoru, u Ugarskoj dvorskoj kancelariji, preko koje su svi kraljevski mandati slani u Hrvatsku, da Vijeće ima velik opseg rada, da taj opseg neprestano raste, što se može pratiti i po povećanom broju vijećnika i administrativnog osoblja, baš u to vrijeme. Tako je smisao ove nadopune u tome da ona želi boljim uređenjem kancelarijskog poslovanja dostići razvoj i razgranatost poslovanja Vijeća, jer je povećani obim poslova praćen i povećanim brojem spisa i većim brojem zaduženja pojedinih vijećnika i tajnika, te je bilo potrebno uvesti takve evidencije kojima se neće samo olakšati rad registrature, dakle samo pronalaženje spisa, koje je omogućavao i dotadašnji način izrade repertorija s predmetnim i imeničkim kazalima (stvari, osoba i mjesta). Te nove evidencije koje dolaze pod nazivima »prothocolla exhibitorum« i »consignatio materiarum« ne služe pronalaženju spisa, dakle one ne podvostručuju već postojeće repertorije, kazala, nego služe evidentiranju postupaka sa spisom, t. j. pokazuju kako se taj spis rješavao, tko ga je dobio na rješavanje, ukratko evidentiraju cijeli proces postupka predmeta i njegovog spisa od ulaska, primitka, do njegovog pretresanja na sjednicama Vijeća i rješavanja i konačno do čistopisa odgovora koji izlazi preko ekspedita iz kancelarije Vijeća. Među priložima nalaze se i gotovi obrasci za spomenute evidencije, pa je kancelarija Vijeća odmah po primitku ove nadopune počela po njoj smjestiti i postupati i voditi te evidencije. Te su se evidencije, naročito Prothocolla exhibitorum i sačuvale gotovo u potpunosti među pomoćnim uredskim knjigama u fondu Hrvatskog kraljevskog vijeća.

Treći prilog je obrazac za posebne predstavke Hrvatskog kraljevskog vijeća upućene dvoru tj. kralju preko Ugarske dvorske kancelarije, a nazivale su se »reprezentacije«. U prilogu se donosi točan vanjski izgled, obrazac kojega se kancelarija Vijeća morala pridržavati prilikom sastavljanja takvih predstavlki upućenih kralju.

Naputak za kraljevsko Naše Vijeće, zavedeno u kraljevinah Dalmaciji, Hrvatskoj i Slavoniji

Marija Terezija

Po materinskoj onoj brigi i skrbi, koju gojimo prema viernim podložnikom Našim, želeći Mi promicati i množiti sva ona, koja Nam se probitačna vide za korist njihovu i za dobro obćinsko; i nastojeći u tu svérhu mile Nam nasljedne kraljevine Dalmaciju, Hérvatsku i Slavoniju povratiti opet u stanje da cvietaju, kao što su cvietale niegda, milostivo odlučismo, po primieru Našega kraljevskoga namestničkoga vieća, postojećega u kraljevini Ugarskoj, zavesti i u ovih kraljevinah vieće također kraljevsko, koje će stvari političko gospo-

darstvene a odnosno i vojničke upravljati u smislu milostivih Naših naredaba i za uvijek zavisiti od Veličanstva Našega i od zakonitih nasljednikah. Naših, kraljevah ugarskih. — I budući vieće to jurve zavedeno i ustanovljeno, izdajemo mu milostivo sada i naputak sljedeći, glede kojega međutim priuzdržajemo Sebi i rečenim nasljednikom Našim vlast umnožavat ga ili umaljavati, dodavati mu što ili oduzimati, ili i preinačavati ga, kao što vremena i okolnosti iziskivale budu.

1.

Pomenuto vieće kraljevsko pod predsjednikom banom istih kraljevinah i sa petoricom viećnikah, imenito s jednim iz stališa prelatah, s jednim iz stališa velikašah, i s trojicom iz stališa plemićkoga koje mi imenovasmo, i koji ubuduće po Veličanstvu Našem i po nasljednicih Naših, zakonitih kraljevih Ugarske i sdruženih s njome stranah imenovani budu, stolovat će za sada i dok se uzmogne u Zagrebu nabaviti ili sagraditi primierna sgrada, u slobodnu i kraljevskom gradu Našem Varaždinu. Tu će ban kao predsjednik, ili kada je on odsutan, prvi viećnik iz stališa svietovnoga svakoga tjedna barem tri puta, a ako bi potrebito bilo, i svaki dan prije podne držati vieće. Bez dovoljna razloga, ko valja prijaviti predsjedniku ili pako kada je predsjednik odsutan namiestniku njegovu i bez dobivena dopusta, ko međutim bez znanja Našega i milostive dozvole Naše da ne bude dulji od mieseca danah, neće biti prosto nikomu od viećnikah i tajnikah izbivati iz tih viećanjah. Nego i dopustiti da tko iz viećanja izbivati može, neka se iz zakonitih predhodno podnešenih razlogah daju samo tako, da za obavljanje svakdanjih svakoverstnih poslovah prisutna budu svagda barem trojica viećnikah.

2.

Rečeni predsjednik vieća ovoga položiti će prisegu pred Nami i to po izgledki, po Veličanstvu Našem propisanoj; ostali pako viećnici položiti će ju pred istim predsjednikom u potpunom sboru toga vieća. I budući tajna duša svakoga viećanja, stoga će svaki koji viećanja polazi, držan biti pod strogom kazni tajnu tu čuvati glede svih stvarih i predmetah, koji se u vieću predlažu, pretresaju i rješavaju. One koji uzrade proti tomu, imat će predsjednik dostavljati Nam do znanja.

3.

Ovo kraljevsko Naše vieće ima uobće u rečenih Naših kraljevinah Dalmaciji, Hèrvatskoj i Slavoniji odvisno od Veličanstva Našega što najpomnivije paziti na stanje političko-gospodarstveno, a odnosno i na vojničko i na sve, što se zbiva u istom; i po primieru Našega u kraljevini Ugarskoj postojećega namiestničkoga vieća kraljevskoga točno i marljivo skèrbiti za sve ono, što se odnosi bud' na promicanje službe Naše cesarsko-kraljevske i upravljanje političko, bud' na obćenito dobro, korist i napredak kraljevinah ovih a tako isto i za sve ono što se tiče daljega uzdržavanja, sreće i blagostanja svih kolikih pojedinih stanovnikah i porezovnikah; i napokon nastojati o tom, da se danci pravično i sdušno porezuju, i tako porezani da se sigurno i točno i platjaju.

Vieće ovo neće se, istina ni najmanje unositi u pravosudje, nego ipak pomno će nadzirati, da se isto izvršuje onako kao što propisuju zakoni, i ako glede načina kako se izvršuje pravosudje opazi manah kakovih, to će primierna lieka radi smireno predložiti Veličanstvu Našemu. I u svèrhu ovu narediti

će, da mu se ne samo od županijah i slobodnih kraljevskih gradovah nego i od svakoga zemaljskoga gospodina, koi imade pravo mača ili pravo života i smerti (*jus gladii*) pošalju svake godine svekolike parnice zaglavne koje će pomno prosuditi i što god obnadję da je vriedno primietbe ili popravka, podnieti sve to Veličanstvu Našemu sa mnienjem svojim.

4.

Iz svih silah nastojati će o tom, da se svekolike one spasonosne odredbe i naredbe, koje su u svěřhu prije pomenutu bud' saborskimi odlukami, bud' potvrđjenimi običaji, bud' napokon izdatimi milostivimi cesarsko-kraljevskimi zapoviedmi učinjene, ili koje se učinile budu unapred, što najtočnije obderžavaju i izvršuju svuda po kraljevinah ovih, po tom dakle kako u svih županijah kraljevinah ovih, tako i u svihkolicih slobodnih kraljevskih gradovih. I u obziru ovom, ako koja od rečenih županijah ili koi od pomenutih gradovah bude nemaran ili oporan, ili ako se krati vieću ovomu dati potrebitih obaviestih, koje se od njega traže glede stvari ove ili one, sve će to rečeno vieće kraljevsko predložiti Nam i to sa mnienjem, kako bi se svemu tomu najshodnije doskočiti moglo.

Radi toga imat će rečeno vieće potanko bilježiti svekolike naredbe, koje se izdaju područnim, za da uzmogne u svoje doba potierati, neka se izvrše. Vieće ovo kraljevsko ima takodjer svakoga mieseca poslati ovamo popis svihkolicikih izdatih Naših naredabah sa priklopljenimi razlozi, zašto se ova ili ona naredba nije izvršiti mogla.

Spisi politički, koji spadaju u područje vieća ovoga imadu se iz arkiva banskoga prenieti u registraturu istoga vieća, nego tako, da se za sada samo oni spisi, što ih sadanji ban dërži još kod sebe, predadu u pomenutu registraturu kraljevskoga vieća, kašnje pako da i ostali takovi spisi politički, koji se od davnjih vremenah pohranjuju u arkivu kraljevine, ostaviv u istom sve spise publicne i pravosudne, budu prenešeni u rečenu registraturu. Napokon rezolucije, tako zvana generalia i dekreti koji su dosada izišli, neka se redom vremenoslovnim i polag materiah uvedu u registar, a poslie neka se isto tako postupa i sa starijimi spisi ove vërste, za da iz takova registra viećnici uzognu, kao što treba, čerpiti obaviestih.

5.

Kada se u buduće izprazni miesto kojega, jurve imenovana viećnika ili tajnika, protokoliste, registratora ujedno expeditora ili računovode, imat će vieće kraljevsko Veličanstvu Našemu u svoj poniznosti nesamo poslati molbenice od svih onih, koji izpražnjeno takovo miesto traže, nego će i druge viešte i sposobne muževe, kao što stvar bude iziskivala, smiereno Nam predložiti sa mnienjem svojim, i u tom obziru počekati milostivu odluku Našu. Ostale pako urednike područne postavljat će i imenovati sam ban, i u smislu niže navedenih točakah davati im napatuk.

6.

Izmedju ostalih spasonosnih naredabah, smierajućih na obćenito dobro svekolike kraljevine i na sve veće blagostanje vernih Nam podložnikah, nastojat će kraljevsko ovo vieće: da se ukinu malte na kopnu, a i one na riekah, koje nisu potrebite; da se tako zvana praedia i ina miesta naseljuju; da se šume štede i čuvaju, koliko moguće; da biskupi stoluju u svojih biskupijah, a veliki

župani u svojih županijah, i da izvršuju dužnosti svoje; da sazivaju skupštine (kongregacije) potrebite; da u doba zakonom propisano, naredjuju obnove častnikah (restauracije); da dèrže sudbene stolove; tako isto da častnici županijski nezanemaruju dužnostih svojih; da neugnjetavaju puka; radnjami na svoju korist da ga nemuće; darovah (mitah) da neprimaju; danke da razmierno porozuju, i račune službene, a tako i račune o prihodih i rashodih da podnose svake godine; — i sve ovo, i ina da pomno i strogo obdèržavaju i obavljaju pod nadzorom vieća ovoga.

7.

Da se onako, kao što iziskuje članak 7o. od godine 1723., imade skèrb za bogumile (pobožne) zaklade, željni su u tu svèrhu odrediti niekoje izred pomenutoga vieća, i zato milostiva je Naša volja; da kako sada tako i u buduće kraljevsko ovo vieće predloži Nam dvojicu viećnikah i jednoga tajnika, za koje sciени, da bi im se dati i povieriti mogla kako vlast ova, tako i nastojanje, da nepropadaju cèrkve, pravice i sgrade zakladah onih.

Nego vieće ovo Naše neće se, istina, zanimati neposredno stvarmi, u sam vierozakon zasiecajućimi, koje sebi priuzdržajemo; imat će međutim milostive Naše zapoviedi, koje su u tom obziru ili jurve izdate, ili koje se u buduće izdale budu, izvršivati kao što treba; netèrpiti prestupakah, i vriedjanja a još manje smutnjah i sablaznih, nego priečiti ih za dobe, i ponizno izviestjivati Nas o svem, što se u obziru ovom dogadjalo bude.

8.

Zatim sva ona, koja su za dobro občinsko i na korist svekolike kraljevine prepisana u obziru: kako da se mladež bolje odhranjuje i nastavlja; kako da se kaštiguju oni, koji su razuzdani i neposlušni; kako da se prieče požari, kako li da se obustavlja kvarenje i izopačivanje vinah osobito izvèrstnih i napokon kako da se posvuda uvodi miera i vaga požunska, — sva ova ima kraljevsko Naše Vieće takodjer imat pred očima i vladat se svagda po onom što propisuju i sadèržaju zakoni zemaljski; i stoga nastojati će svimi silami oko gospodarstva kako javnoga i občinskoga, tako i privatnoga obèrtničkoga i zanatničkoga. Oko javnoga i občinskoga gledat će da se praedia naseljuju; da se nezanemaruju radnje javne i potrebite, zatim popravljanje i poboljšavanje cestah, a tako i čištjenje riekah.

Oko gospodarstva obèrtničkoga i zanatničkoga bit će zadaća Kraljevskomu ovomu vieću izraditi način, kako da se unose razne rukotvorine, kako da se laglje razpačava roba i svakovèrstni plod zemaljski, a i kako da obilnije procvieta tèrgovina marvinska; zatim pobrinut se da se naprave mape i valjani nacèrti od kanalah, mostovah i nasipah; i napokon sačiniti osnovu, kako bi uz primierne slobštine i koristi moguće bilo iz drugih kraljevinah i pokrajinah dovabiti u zemlju ovu tèrgovacah, obèrtnikah, zanatnikah i mekanikah na svojim spravami, — i sve ovo sa mniñjem svojim podnieti Veličanstvu Našemu.

9.

Osobitu skèrb imat će takodjer kraljevsko ovo vieće, da se selišta po siromaštvu i propasti podložnikah neumaljuju a i podložnici i stanovnici da se od strane zemaljskih svojih gospoštinah iznad urbara valjano sastavljenoga, na štetu dobra občinskoga neoteretjuju nikakovimi izvanurbarskimi tèrhi, koji nisu u običaju i kojim miesta neima.

Poglavarstva pako županijska imadu u smislu čl. 18. od g. 1723. pomnjlivo bdliti nada tim, i podložnlke braniti od ugnjetavanja zemaljske im gospode, i proti istoj gospodi bez svakoga obzira na osobu, postupati vo vlasti svojoj poglavarstvenoj.

10.

Skèrbit èe kraljevsko ovo vieèe i za to: da svi oni koji po naroèitom zakonu zemaljskom nisu od plaèanja danka oprošteni, doista i budu danku podvèrzeni, dakle i sve ono, što priradi ruka seljaèka; — nego danak taj neka se pravièno i sdušno porezuje na porezovnlke.

Svaka pako županija i svaki slobodni kraljevski grad, èim saznade, kolika je svota porezna dopala ga, imat èe odmah mieseca studenoga sazvatl glavnu skupštinu, i tu oèito i javno i pred posiednici, ne pako u potaji i bez znanja zemaljske gospode ili u gradu graðanah ili bez znanja èeljadi od velikašah i plemièah, koja tamo kuèah imade u smislu čl. 27. od god. 1715 porezati takovu svotu poreznu, za da svim bude znano, koliko im je na dobra ili odnosno na kuèe dopalo tèrha.

11.

Kraljevsko ovo Naše vieèe nastojat èe povèrh toga, da o samom porezu iliti danku kraljevine Hèrvatske, koja je na uzdržavanje vojske banske mllostivo odredjena i kojom se i ine potreboèe iste kraljevine do sada podmiruju, oni kojim je dužnost sastavljaju toèno i vierodostojnlmi izpravami obskèrbljene raèune kako o prihodih tako i o razhodih, i raèune te da šalju svake godine kraljevskom Našem vieèu. Ovdie neka se raèuni ti ponajprije toèno pregledaju, zatim pako pregledani po istom vieèu podnesu Našemu velièanstvu i to u svèrhu, da istomu vieèu a i Nam znano bude stanje kako prihodah tako i razhodah, i ako se je možda što odviše potrošilo, ili ako su u iztierivanju poreza ili inih daèah političkih, ekonomičkih i vojnlèkih èastnici prekèršili granice, da moguèe bude mane izpraviti, prekèršnlke kazniti, i u obèe prekèršaje preprièiti. Stoga

12.

Ako tko bude novce porezne potrošio ili o istih novcih s razloga kojega mu drago, nebude kadar dati raèuna, nastojat èe pomenuto vieèe kraljevsko, da takovi u smislu čl. 15. od g. 1601. i čl. 6. od g. 1600. bez mllosèrdja osudjen bude da plati trostruko, i da u smislu istoga navedenoga èlanka u zatvoru dèržan bude dotle, doklegod odštete ove nedade. Akoli èoviek takovi nebi odštete dati mogò, tad èe reèeno vieèe o onom, što bi š njime učiniti valjalo, podnieti nam mnjenje svoje u svakom takovom sluèaju.

13.

A da kraljevskomu Našemu Vieèu znano bude dielovanje kako ovih tako i èastnlkah županijskih i gradskih i da li sve biva u reðu i kao što treba, neobhdno èe bit potrebno, da se raèuni njihovi svake godine pregledaju, prosude i medju sobom prispodobe, odtuda bo vidit èe se, dà li imade u njih što, što bi valjalo izpraviti ili popraviti. I ako u tom obziru lieka bude trebalo imat èe se ovo Naše kraljevsko vieèe u smislu čl. 11 od g. 1723. za dobe zanj pobrinuti i što nabrižljivije nastojati i paziti, da se puk nepravedno i preko prave miere porezom neotegotjuje i da ne bude izvåržen samovolji èastnlkah.

14.

Kraljevsko ovo Naše vieće imat će takodjer osobitu brigu, da pod izlikom javnih zemaljskih tērhaħ neusudi se nitko za svoju korist i svoju službu siliti porezovnike da mu rade ili štogod daju; nego neka svatko pod kazan, sadērzanu u navedenom članku 15. od g. 1601 zadovoljan bude platjom svojom.

15.

Dapače, ako se iznad svega onoga, što je dosada rečeno, uzvidi kraljevskomu ovu vieću, da bi za korist i napredak ovih kraljevinah budi u obće budi napose valjalo u kraljevinah Dalmaciji Hērvaτskoj i Slavoniji štogod učiniti i narediti, dužnost će biti istoga vieća, stvar takovu sa svimi razlozi, koji ju podupiru i koji ju pobijaju, u poniznu pismu podnieti Veličanstvu Našem u potvērdu ili preinaku; — isto tako glede onih, koja se imadu uvesti u život, da li su u istinu i kako uvedena, ili s kojega su razloga zanemarena? — ima kraljevsko ovo Naše vieće istinito i potanko izviestje od sgode do sgode prepokorno podnieti Veličanstvu Našem.

16.

Budući kraljevine ove graniče upravo s pokrajinami podvērženimi gospodstvu Turskomu, iziskuju se stoga što najveći oprezi, da se kraljevine ove sačuvaju od kuge, koja tako rekuć neprestano vlada i biesni u onih stranah. U tu svērhu volja je Naša, da se iz sredine ovoga kraljevskoga vieća odredi osobita komisija za stvari zdravstvene, i u istu da dođe za svagda i jedan višjega reda častnik od Naše krajišničke vojske banske, zatim izverstniji koi, u stranah onih stanujući liečnik kao viećnik zdravstveni. Ova komisija imat će brinuti se i za miere, kojimi bi se prepriečilo, da marvinske kuge neprelaze ovamo. Kako će pako komisija ova dielovati i postupati u obziru zdravstvenoga stanja kako ljudih tako i marve, dat će joj se o tom osobit naputak. — Zapoviedamo milostivo na dalje, da isto kraljevsko vieće napisnike ove komisije zdravstvene podnosi Nam sa priklopljenim svojim mnienjem. Slavonsku pako komissiju zdravstvenu ostavljamo i na dalje, kao što jest i onakovu, kakova je; i volja je Naša, da kraljevsko ovo vieće sa svimi komisijami zdravstvenimi neprestano dopisuje u stvarih zdravstvenih; a naredjeno je jurve, da to isto čine medju sobom i pomenute komisije.

17.

Svekolike stvari i predmeti, koji se pretresati imadu u pomenutom vieću, zapoviedi i odluke kraljevske, molbenice od ljudih, koji što traže, treba da budu prijavljene i predstavljene predsjedniku, ili kad ovoga neima, namiestniku mu, koi, upisav na spise dan predstave, naredit će da se isti uvedu u kućni napisnik, zatim pako, razdielit će ih po razboritosti svojoj medju viećnike, koji će, čim prije moguće bude, u vieću davati o istih izviestja.

Odvieti pako pobirat će se u rečenom vieću po predsjedniku, ili kada ovoga neima, po namiestniku mu ovako: najprije će viećnik — izviestitelj dati svoj odviet, zatim će se ostali odvieti kupiti po redu, kao što sieđe viećnici. Nije slobodno nikomu, zaletavati se u tudje odvietovanje, i tako kojekakvim sredstvi i načini privlačiti druge na svoje mnjenje, ovako bo ukida se sloboda odvietovanja. — Odluke satvaraju se svagda po većini odvietah. Odviet

predsjednikov broji se tako, da u slučaju, kada su odvieti razpolovljeni, predsjednikov odviet čini većinu.

Nego ako bi proti zaključku, na prijepomenuti način satvorenomu, predsjednik ili namiestnik mu imao valjanih razlogah, učinit će da se isti razlozi pobilježe pokraj zaključka takova, a prosto će mu bit, i podnieti ih milostivoj riešitbi Našoj. Zaključakah pako, satvorenih, kao što je malo prije rečeno, nije slobodno nikomu preinačivati izvan vieća.

18.

Svekolike predmete, u pomenutom vieću pretresivane i izvještene, ujedno s izjavljenimi odvieti viećnikah i s izrečenim kašnje zaključkom predsjednikovim, bilježiti će vierno i točno osobiti protokolista, s platjom namiešteni. Predmeti ti, u red stavljeni i u protokol upisani, u prvom će se sljedećem sboru i to prije, nego što se u pretres uzele budu ikoje druge stvari, javno pročitati, za da saznađu kako viećnici tako i predsjednik, da li su im odvieti u protokolu izraženi dovoljno i kao što treba? Što se ovako pročitalo i odobrilo bude, podpisat će predsjednik; — napisnik pako iliti protokol, ovako odobreni, zadobit će vierodostojnost; u protokolu, pošto javno bude pročitano, odobren i potpisan, nesmiije se ništa više ni dodati, a ni izbrisati iz njega.

19.

U smislu zaključka, po vieću izrečenoga, i u protokol, kao što je malo prije rečeno, upisanoga, imat će koncepte od odpravakah što najberžje, nego ipak točno i pomnjivo izradjivati tajnici; iste koncepte ponajprije viećnikom — izviestiteljem zatim pako predsjedniku vieća podnositi, da se pregledaju i, ako je potrebno, polag zaključka preinače, i napokon naredjivati, da se, potvrđjeni vlastitim njihovim podpisom, odprave (expeduju).

Odpravke pako, koji sadržuju u sebi stvarih od veće znamenitosti, sastavljat će isti viećnici; takovi odpravci imadu se prije, nego što će se prepisati u vieću javno pročitati i expedovati onda stopram, pošto tu budu odobreni. Iste pako, ovako pregledane odpravke podpisat će predsjednik i jedan od tajnikah; zatim udarit će se na njih pečat, što ga Mi rečenomu vieću milostivo podielismo; — ako li budu predstavke (reprezentacie) na Veličanstvo Naše, imat će se udarit na njih pečat banov ili predsjednikov. Na takovih pako predstavkah, koje se ovamo budu podnosile, treba svagda da pobilježena budu imena onih, koji su u vieću bili nazočni t. j. predsjednika ili namiestnika mu i viećnikah. — Prosto će takodjer biti svakomu viećniku posebni svoj odviet predstavki priklopiti. — Glede onoga što rečeni viećnici izvještjuju u vieću, tajnici nemaju govoriti ništa; pače i o onom, što im se, kada je viećnik izviestitelj odsutan ili prepriečen, naloži da čitaju u vieću, samo će onda, kada budu upitani, davati o stvari ovu ili onu obavijest, koja se od njih traži.

20.

Što se tiče ostalih častnikah i osobah pomenutoga Našega kraljevskoga vieća, zapoviedamo svim i svakomu milostivo i naročito da nijedan od njih, bila sila ma kakova, bez izhodjene najprije dozvole od predsjednika ili namiestnika mu ne odlazi nikamo, i da neizostaje dulje, nego što mu je dopušteno.

21.

Svaki dan, izim jedino danah nedeljnih, dolazit će svikolici u jutru ob osmoj, a poslie podne ob drugoj uri marljivo u kancelariju, i tu biti do 11-te prije, i do 5-e ure poslie podne. Svaki će za to vrijeme a i dulje, ako iziskivala bude množina odpravakah, marljivo i točno obavljati svoj posao a i ino što mu bude naloženo; te zato, a i odpravljanje da se nesmeta i neprieči, nalaže im se: da neblebetju, u ludo se nerazgovaraju, nemèrmljaju, neinате i nesvađaju; da se neigraju, nepijančuju i negoste se u kancelariji ni medju sobom ni s izvanjskimi ljudi; pače da budu triezni i umiereni, da ljube mir i slogu, i da u svemu vladaju se pristojno i čedno; — o stvarih koje saznadu u vieću ili u kancelariji, i koje se tiču poslovah istoga vieća ili kancelarije, da muče do samoga groba; izvanjskih ljudih da nepuštaju u predgradke i zatvorene prostorine kancelarije, i napokon čast i poštenje pomenutoga vieća i kancelarije da nastoje svagda čuvati i uzdržavati neoskvèrnjeno.

22.

Ako bi koi od njih imao proti drugomu pravedno potužiti se, javit će to čedno i smireno pomoći i lieka radi, predsèdniku ili namiestniku mu. — A da se podnipošto nebave parnicami, i poslovi privatnih ljudih, da ih neprimaju, netieraju i nevode; da se čuvaju svakoga dopisivanja š njimi poglavito u stvarih odnosećih se ma kojim načinom na odpravljanje i na vieće, — to im strogo nalažemo i zapoviedamo. Sve ovo valja za svekolike i za svakoga pojedina noga u obće.

23.

Napose pako registratoru, ujedno expeditoru (odpravniku) nalažemo, da gorespomenutih urah neprestano bude u registraturi i ujedno expedituri, da iznaći može pisma koja možda budu potrebita; — imenito onih danah, kada vieće siednicu imade, valja mu s jednim barem pisarom ili akcessistom boraviti ondie doklegod se nesvèrsi siednica; nalažemo mu na dalje, da spise i pisma, koja se ondie pohranjuju, ili koja u buduće dodju onamo u pohranu, potom dakle i spise, koji iz arkiva banskoga, na koliko spadaju u područje vieća ovoga, ovamo budu prenešena, — zatim rezolucije, generalia i dekrete, do sada izdane, navlasito one od posljednjih trideset godinah uvede u registar po redu vremenoslovnom i polag predmetah; i pošto ovo obavi, da malo po malo čini to isto i sa spisi starjimi; sve ovo da derži u dobru redu; da kako ovo, tako i sve spise pobilježi i popiše u našastaru (inventaru) u kratko (u izvadku), po broju predmetah i osobah, da bude laglje iznaći ih; — nikomu, osim jedino viećnikom i tajnikom, kada im obaviesti radi pisamah tih treba, da ih neizdaje i nesaobčuje bez znanja predsèdnika ili namiestnikamu; o pismih saobćenih ili izdatih da zaište primku (recepisse); — saobćena i izdata pisma, da pomnjivo bilježi u osobitu knjigu, dodav: šta je izdao, komu, i kada? — takova pisma da za miesec danah, ako prije nebude moguće, zaište opet na-trag u registraturu ili expeditorat i da svako vrati u predjašnje miesto.

24.

Budući da pomenuti registrator obnaša ujedno i službu expeditora, dužan će biti, pečat ovoga Našega Kraljevskoga vieća čuvat, i pohranjivati što najpomnjivije i to nigdie, nego jedino u expeditoratu; a opominje se, da se čuva svake zloporabe s tim većatom.

Odpravci pako otvoreni, a i oni koje valja zatvorit i zapečatiti, treba da se, čim budu podpisani, odmah i bez odgađanja također ondje, a ne kod kuće ili na stanu expeditorovu, signiraju i zapečate. A nalaže se expeditoru, da ih podnipošto nezadržaje kod sebe.

25.

Onih danah, kojih odlazi pošta, naredit će prije svega expeditor, da se javni odpravci odmah razaslašu na mesta odredjena, a popis tih odpravakah predat će se znanja radi i predsjedniku u ruke; nego upisat će ih prije, ujedno s predmetom, u knjigu, za takove odpravke odredjenu, a i u posebni registar, zabilježiv dan, miesto i ime onoga, na koga glase. — Tu će ubilježiti takodjer uru, kada je što dato na poštu, a i sviedočbe došavše od onih koji su što primili, ako su se odpravci takovi poslali bili po glasniku ili štafetom, za da se znati može, da li su se odpravci predali i izručili za dobe i ondje, gdje treba, i nije li se što zanemarilo od strane kancelarije?

26.

Koncepte od odpravakah, odobreni i udostoviereni po predsjedniku ili namiestniku mu vlastitim podpisom njihovim, donose se u kancelariju, da se tu na čisto prepisu. Toga radi doznačit će ih, i nečekajući da stranke za to moljakuju, expeditor pisarom, i kao što mu se vidilo bude, razdieliti ih medju iste, dèržeći se medjutim u razdieljivanju tih poslova pravičnosti i sdušnosti. A pazit će takodjer i imati skèrb, da se sve prepíše ne samo za dobe i bez pogriške, nego i čisto, i tim čistje, čim je dotično pismo namienjeno za miesto odličnije ili osobu odličniju. U tu će svèrhu expeditor komade na čisto prepisane, s izvornim konceptom pozorno prispodobiti i pregledati, i obaviv to napisati sdola rieć »Prispodobljeno«. Ono pako što po pisarih bude prepisano ili nemarno, ili nečisto, ili pogrišno, ili tako da se čitati nemože, dat će odmah neka se prepíše nanovo.

27.

Ako se koi od pisarah uzteže te neće da se primi takova posla, to će expeditor, da se sačuva dobri red i poslušnost i da se zlu takovu doskoči, javiti predsjedniku ili namiestniku mu, i posebnu registru bilježiti, što je svakomu pojedinomu dao da prepíše; — taj će registar pokazati predsjedniku ili namiestniku mu, ako bi zahtèvali, da se tim sigurnije saznati mogu nemarni i oni, koji bez dovoljna razloga nezadovoljuju dužnosti svojoj. — Neima se dopustiti ni to, da pisari ono, što im prepisati valja, kući nose. — Razdieljivat će pako expeditor pisarije medju pisare tako: da starje budu prečje od novijih nego izuzimaju se pisma javna, ili koja na Nas idu, ili koja se službeno odpravljaju, ili koja se tiču osobah duhovnih, sužanjah, udovicah, sirotah, ili inih osobah ubogih, ili za koja predsjednik napose naredi, neka se pred inimi prepisu i odprave. Imat će expeditor što najbrižljivije paziti i na to, da izvorna pisma ne dodju u ruke stranki protivnoj ili da se nesmiešaju s tudjimi pismi ili pismenimi izpravami, ili da se neizgube sasvime.

Odpravci pako neka se nikada strankam ne izdaju u ruke, nego neka se šalju ureda radi iliti službeno na dotičnu vlast, već ako predsjednik ili namiestnik mu inako bude naredio.

Sve, što se odpravlja, i što se toga radi najprije na podpisivanje podnosi, imade bilježiti expeditor. — Iz protokola pako nije mu slobodno nikomu ništa saobčivati. — Pisma i spise, koji su mu pri ruci, i koji su kamo izdati, slagat će se od mjeseca do mjeseca u svezke, koje će na koncu godine sa registrom po redu mjesecah spravljati na sigurno mjesto, i tu verno pohranjivati.

Predsjednik pako vieća povierit će, kada se mjesto izprazni, upraviteljstvo iliti direktorat kancelarije najsposobnijemu viećniku, koi će medjutim samo držan biti nastojat o tom, da službenici od registrature i kancelarije u propisano vrieme obavljaju svoje poslove, da se spisi valjano spravljaju i pohranjuju, i odpravci da se prepisuju točno i bez odgadjanja.

28.

Pisari imadu sve ono, što im se nalaže i doznačuje da prepisu bez protuslovja, prigovora i kérzmanja, bez struganja takova, koje bi sumnjivo a i štetno moglo biti, i bez ine pogriješke prepisivati čisto i izpravno, i strogo paziti na naslove i formalnosti (Curialia). Kada sumnjaju u tom obziru, i neznađu pravoga naslova ili ine formalnosti, upitat će expeditora. Obavivši pisarije dužni su, pomnjivo prisposodbit ih s izvornim konceptom, i ono što su prepisali, upisav ujedno ime svoje i dan na konceptu, a tako i izvornike od pisamah prepisanih i priloženih, ili koja se priložit imadu, povratiti samomu expeditoru. Od svega ovoga da ništa nezadržaju kod sebe, a još manje da što nose sa sobom kući; iz kancelarije da bez znanja i dopuštenja expeditorova neodlaze ni prije ni poslé podne, dok neminu ure propisane, — dapače kada se dogodi da je potrebito odpraviti koju stvar bërže, i kada im to unapred obznanjeno bude, dëržani će biti, ne samo prije propisanih urah doći u kancelariju, nego i dulje ostati ondje i obaviti odpravke.

Nije im takodjer dopušteno, koncepta prepisivati za drugoga nego kakoje expeditor doznačio i razdielio poslove, onako ih svaki i obavljati mora. Tako isto zabranjuje im se, rezolucije, riesitbe ili odluke saobčivati strankam bud koim načinom, bilo pismeno ili ustmeno; stranke takove uputjivat će i odpravljati expeditoru. — I sve ovo što je do sada rečeno i naredjeno od pisarih, imade, tako je volja Naša valjati i o akcessistah u ovoj struci, koji takodjer imadu biti zapriseženi.

29.

Računovodje dužnost bit će ova: imade on takodjer u urah prijepomenutih biti svagda u uredu; tu račune koji mu budu doznačeni, ujedno s priklopljenimi izpravami i pismi verno i pomno pregledati; pojedine stavke od prihoda i razhoda iznova proračunati, i točno prisposodbit ih s izpravami i pismi. Opazili kakovih mahnah, bud' u računu bud' ionako, verno će ih naznačit i pobilježiti i zatim predložiti vieću. Ako glede manah stignu od stranakah razjasnjenja, to će ih on iznova pregledati, ako potriebno bude, zabavit će im i opet. Da svote uglavljene ne ostanu neizplatjene, pazit će marljivo, i kako o istih, tako i o nemarnom polaganju računah češtje izvještjivati vieće ureda radi; i u svérhu ovu vodit će što najvećjom točnostju potrebite knjige — bilježnice. Skërbit će takodjer, da se svikoliki računi, koji se pregledati imadu, ili koji su jurve pregledani, sa svimi izpravami i pismi pohranjuju i čuvaju tako, da, kada god potriebno bude tražiti obaviesti iz takovih spisah, moguće bude naći ih bez velika truda, i imat ih pri ruci.

Zatim će ne samo davati pismene one obaviesti, što ih Kr. ovo vieće zahtievalo bude od njega, nego će i sva ona, koja mu se bud' višnjoj Našoj službi, bud' dobru občinskom škodljiva ili istim Našim premilostivim naredbama Kraljevskim protivna uzvide, imat, makar i neupitan, ureda radi pismeno prijaviti pomenutomu Našemu vieću.

A nasuprot čuvat će se, da onih stvari, koje se ureda radi deržati imadu kao tajna, nesaobćuje strankam ni pismeno ni ustmeno; a još više valja čuvat mu se, da s onimi koji račune polažu, pri razjasnivanju manah neradi u potajnu dogovoru.

30.

Podvornik vieća iliti vratar pitat će za dobe u predsjednika, kada će vieće ili komissia imati siednicu, i prijavljivati to osobam i vlastim kojih se tiče. Svakom pako prigodom takovom treba da se nadje na dotičnom miestu i da priredi papira, perah i tinte.

Odpravke, koji se imadu podpisati, popisane u posebnoj listini po broju, koliko ih je i najprije po tajniku pregledane i na navadnom miestu podpisane, nosit će najprije predsjedniku, da ih podpiše, zatim expeditoru da udari na njih pečat, napokon na poštu one, koji se imadu poslati drugamo.

I u kancelariju treba da dolazi češtje, i ako tu bude što, što bi se imalo odnieti u drugu odpravionicu, ili drugamo, ili k viećnikom ili tajnikom bit će mu dužnost to opraviti.

Zatim dëržan je takodjer naći se svaki dan kod predsjednika, i odatle bez znanja njegova neudaljavati se, nego čekati naloge njegove, iste marljivo izvršivati i odgovore donositi, a ako mu ta posla nebude, prijavljivati se kod viećnikah i tajnikah, i pitati da li neimaju štogod što bi mu trebalo doněti za njih iz kancelarije, ili odnieti u kancelariju.

Pisamah i odpravakah, koje raznosi kojekuda, da se neusudi čitati i otvoriti, dapače da neprima i neraznosi, da samo zapečatjenih i napokon u svesmu što se tiče službe njegove, da je svagda triezan i marljiv.

31.

Budući da je isti vratar ujedno i pećar iliti grijač, zato dužnost mu je, u zimsko doba grijati sobe u kojih je vieće, kancelarija, registratura, i računovodstvo; svaki dan i koliko putih potriebno bude, iste sobe mesti, spažiti i čistiti; svieće i svietnjake, pošto se častnici udalje, ugasiti, i što najviše paziti i bditi, da se kakogod požar neporodi i to pod kazni najstrožijom.

Napokon bit će mu takodjer dužnost, otvorati i zatvorati sobe gorispomenute.

Ova su, koja s obzirom na vremena i poslove, i na ustav sadašnji, sciensmo i zapoviedismo, da se uvršte u naputak ovi, priuzdëržav Sebi, kao što je gori jurve rečeno, svaki izpravak, preinaku i promieniu, koja u njem bude potrebita, i dodav ujedno i to, da se svake godine imade u vieću javno pročitati naputak ovaj, za da se nezaboravi obdëržavanje i izvršivanje istoga.

Dano u Beču dne 11^a kolovoza 1767.

Beč, 1770. veljače 19.

Reskript kraljice Marije Terezije kojim se Hrvatskim kraljevskom vijeću naređuje da se u svojem radu pridržava svih točaka teksta priložene nadopune naputka za Hrvatsko kraljevsko vijeće (*»Instructionis supplementum«*). Ova nadopuna je izrađena zbog ubrzanja poslovanja Vijeća.¹

Maria Theresia Dei gratia Romanorum Imperatrix vidua; Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. Regina apostolica, archidux Austriae etc.

Spectabiles ac magnifici, reverende, magnifice item et egregii, fideles nobis dilecti. Pro majori negotiorum Regio huic Consilio Nostro incumbentium acceleratione visum nobis fuit, hicce adjacens instructionis supplementum elaborari curare illudque Fidelitatibus Vestris eo benigne cum mandato transmittere, ut idem in omnibus punctis tam ipsaemet exasse observare, quam vero per eos, quos concerneret ad amussim observari facere noverint. Quibus in reliquo gratia et clementia Nostra caesareo—regia benigne jugiterque propensae manemus. Datum in Archiducali civitate Nostra Vienna Austriae di decima nona mensis Februarii anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo. Maria Theresia, manu propria. Comes Franciscus Eszterhazy, manu propria. Ferdinandus Scultety, manu propria.

Beč, 1770. veljače 19.

Nadopuna instrukcije (*»Supplementum instructionis«*) za Hrvatsko kraljevsko vijeće (*»Consilium regium Croaticum«*) kojim kraljica Marija Terezija određuje preko Ugarske dvorske kancelarije način poslovanja i rada kancelarije Vijeća i samog Vijeća, te time nadopunjuje ranije odredbe o kancelarijskom poslovanju i radu registrature Vijeća, koje su bile dane instrukcijom za Vijeće, prilikom njegovog osnivanja 1767. godine.

MARIA THERESIA DEI GRATIA Romanorum imperatrix vidua; Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. regina apostolica, archidux Austriae, dux Burgundiae, magna princeps Transylvaniae, dux Mediolani, Mantuae, Parmae etc. comes Habsburgi, Flandriae, Tyrolis, vidua dux Lotharingiae et Barri, magna dux Hetruriae etc. Nuper admodum cura et sollicitudine Nostra, quam materno intuitu augendae Regnorum Nostrorum Croatiae, Dalmatiae et Sclavoniae felicitatis, reducendique prisci floris ejusdem animo fovemus, evenerat Regium in iisdem charis Regnis Nostris Consilium institutum, eidemque instructionem suam praescriptam fuisse.

Ex quo autem non minus etiam illud interesset, ut quaequae ad exactiorem rerum gerendarum modum, ac consequendum certi perinde ac celerioris cursus effectum pertinent, ea in regulas seriemque suam coalescant, hinc non tam modificationes ac quaeplam respectu prae habitae instructionis supplementa fieri voluimus, ita, ut si quando circumstantiae aliud deposcant, porro quoque modificanda modificari et addenda addi valeant. Unde

1° Ultra hoc, quod benignae instructionis Nostrae tenoribus statim ab exordio commiserimus, ut acta penes Consilium hoc Nostrum Regium inter-

¹ Signatura reskripta zajedno s nadopunom naputka: Spisi Hrvatskog kraljevskog vijeća, A 23 ex 1770.

venta consiliarios inter per praesidem, aut in hujus absentia, per ejus vices gerentem distribuantur, ab iis dein referenda, jubemus insuper, ut negotia non secus, quam ubi gravitas et uni individuo fere insupportabilis laborum multitudo contrarium exigere videretur, per commissiones, alias vero in particulari semper a consiliariis tractentur, in finem autem hujus consequendi omnes, adeoque nemine nisi praeside excepto juxta distributionem materiarum pro praesidis iudicio instituendam privative laborare, referreque teneantur, ita ut referentes omnes ad se praevio modo inviatus materias, adeoque non solum alias indifferentes, sed etiam illas, quae caeteroquin sphaeram commissionis hujus vel illius concernere viderentur, pro eo, ac fieri potuerit in primitus celebrando Consilio referant, quod si autem occasione factae in Consilio relationis ex concluso Consilii ad inventum fuerit, quampiam commissionalis sphaerae materiam in commissione pertractandam esse, ejusmodi negotium in commissione per eundem consiliarium referatur et revideatur, demumque Consilio pro ulteriori revisione per eandem commissionem praesentetur, suas vero relationes consilarii semper quidem oraliter faciant, nihilominus in majoris momenti negotiis praeterea etiam scripto exhibeant, quo sic facilius inde pro re nata repraesentationes vel quaecunque aliae expeditiones per secretarios formari valeant, ejusmodi conceptus vero e relationibus seu scriptis seu etiam oralibus a secretariis paratos, ipsi referentes consilarii revideant et syngrapha sua notatos praesidi, ut ille quoque illos revidere, aut, si vero ita opportunum judicaverit, ultra hoc etiam in proximo Consilii consessu referri curare possit, submittant, imo in momentosis negotiis ipsi consilarii repraesentationes et alios quoque conceptus apromptent et pari modalitate signatos praesidi substernant.

2do Illa, quae in commissionibus assumenda et per consiliarios ex invitatione praesidis Consilii referenda fuerint, ita admaturentur, ut si referens consiliarium materiam ejusmodi paratam habuerit in commissione toties quoties et sine mora celebranda revideatur huncque in finem commissiones quidem statis suis diebus in casum nihilominus occurrentis necessitatis etiam extra illos et quidem festis quoque ab Ecclesia dispensatis diebus tam ante, quam post meridianis horis celebrentur, quarum singula generale prothocollum suum ita de tempore in tempore parari facere debeat, ut in compendio inde patere possit in qua commissione, quae materia assumpta, qualiterve eatenus opinatum extiterit?

3^{io} Jam quidem instructionis puncto 16° sancitum erat, ut universa, quaeque ad Consilium hoc Regium delata, ibidemque in deliberationem summanda acta in prothocollum domesticum referantur, nihilominus quia ipsa ejusmodi exhibitorum prothocollo debito ordine ad norma instrui ut plurimum interesset. Hinc memorati exhibitorum prothocolli normam sub A. uberius expressam eo fine clementer transmittimus, ut circa interventas assignatasque materias praescripta illa exhibitorum prothocolli norma tam pro parte Consilii istius Nostri Regii, quam etiam ad rationem singulae gremialis commissionis adamussum observetur.

4° Licet consilarii in commissionibus perinde ac Consilio relationes facturi etiam super restantibus materiis notanter a se relatis de tempore in tempus reflectere debeant, porro etiam praeses commissionis praesidi Consilii singulo mense extractum materiarum per commissiones in deliberationem sumptarum et hucdum restantium exhibere teneatur, ut tamen adhuc securius anteverti possit, ne quarumpiam rerum memoria ipso temporis lapsu oblitere-

tur, vel saltem longiori morae committatur, Consilium hoc Nostrum Regium materias norma in prothocollis sub B. adjecta accurate connotari faciet, quo sic exinde quoque observandi ii qui in mora sunt reflecti valeant.

5to Vi instructionis Nostrae Regiae ad munus Regii istius in Regnis Croatiae, Dalmatiae et Sclavoniae Consilii pertinet, ut rationes perceptorales comitatuum quidem tam contributionalis, quam domestici quanti, civitatum vero solius cassae contributionalis eorsum transmittendae accurate revideantur, taliterque dispendia omnia antevertantur, volumus itaque ad tanto certiolem hujus effectum, ut de medio ejusdem Consilii Nostri unus alterve consiliarius per comitem Banum denominetur, qui adscito rationum exactore stasis suis temporibus consideant et haec eadem rationaria commissio de operatis suis menstruales suas relationes Consilio exhibeat Nobis continuo cum opinione sua repraesentandas.

Ea autem quae circa objectum revisionis rationum et respective quanti contributionalis apud memoratam rationariam commissionem occurrerint, excepto calculo et rationum per exactorem censurandarum revisione ad normam aliarum commissionum negotia sua tractare tenebitur, ita tamen, ut si rationum exactor a considentibus consiliariis differentis esset opinionis eam pro debita informatione semper relationi nomine commissionis exhibendae adjungere teneantur.

6° Consilium hoc Nostrum Regium curae suae habebit, ut rationes perceptuales omnium futuris temporibus ad summum usque finem Aprilis indispensabiliter eidem repraesententur, sic ubi autem contrarium eveniret mox a supremo comite ratio non expletae talismodi obligationis exigatur ac pro casu quo perceptor in mora constitutus deprehenderetur eo facto etiam salarium ejus suspendatur.

7° Cum in fine cujusvis militaris anni in singulo superiorum trium comitatuum per judices vel vice judices nobilium adjungendumque jurassorem juxta praehabitu eatenus systema annis superioribus a Nobis clementer ordinatum investigatio respectu urbarialis regulationis qualiter observatae peragi ac respective computus fieri et si quaequam querimoniae occurrerent, ex tunc has sub jurata fide dignitate sua genuine ac fideliter annotare, desuperque dominum terrestrem vel ejus officiales audire et respective confrontare, taliterque compertorum excessuum complanationem in instanti procurare desuperque in proxima Generali Congregatione circumstantialem relationem facere et non minus complanatos excessus cum adjungenda specifica, quoad priores declaratione, quid qualiter complanatum sit praesentare ac ita demum via Consilii istius in praesentiam Nostram ea omnia referre debeant.

8° Repraesentationes per Consilium istud ad Maiestatem Nostram pro futuro mittendae ut quoad formam extrinsecam juxta benignam mentem et desiderium Nostrum instrui, quippe nomina praesentium et referentium in margine exprimi, extractusque summarium rei exhibens inscribi, tantoque exactius utrumque observari valeat, exemplar sub C. pro cynosura transmittimus.

9° Siquidem cancellariae directori pro ratione muneris sui in id praecipue intendendum esset, ut quaequae expeditiones quamprimum et omni meliori cum accuracione appromptentur et ad destinata loca transmittantur, idem cancellariae director in finem hujus consequendi omnem industriam adhibeat, elenchosve conceptum cum conclusis protocollaribus rite conferat et sollicito

incumbat ne illa quae conclusa sunt, vel penitus emanent, vel saltem tardius effectui mancipentur, ille porro quot mensibus extractum restantium materiarum parari faciat et praesidi exhibeat, ut sic illo in Consilio perlegendo tanto facilius quisque consiliariorum, si quid emansisset, semet reflectere valeat.

Et quia dorso repraesentationum ad Nos mittendarum synopsis demisse inscribendam velimus, idem cancellariae director invigilabit, ut iidem extractus succincte quidem, nihilominus ad intellectum parentur, inomisque inscribantur. Demum in fine anni e protocollo Consilii extractus formetur, unde pateat, quot per illum annum Consilia celebrata fuerint ac quot unusquisque consiliariorum Consiliis interfuerit, vel quoties inter absentes numeratus sit? Idemque extractus per Consilium Regium Maiestati Nostrae repraesentetur, in casum autem ac quoad hunc vel illum frequentior longiorque absentia observaretur, simul etiam ratio tam diutinae absentiae subjungi debeat.

10° Ordinarius Consilii praeses reflexe ad singulum dicasterii membrum signanter nempe quoad consiliarios sed et intuitu secretariorum de observata laboris assiduitate et applicatione directe Nobis repraesentationem faciet.

11° Sunt complura Consilii hujus agenda, quae ex praehabita benigna instructione Nostra immediate Consilio attributa habentur, ne itaque haec ineffectuata maneant, illud minus omittendum erit, ut instructio Consilii peraeque ac supplementum ejus sed et principales illae quae pro norma sunt, resolutiones Nostrae ad minus semel per annum in Consilio perlegantur et reflexe de puncto ad punctum examinetur an? et quousque ex parte Consilii satisfactum sit? sic que Nobis toties quoties idcirco repraesentatio fiat. Datum in archiducali civitate Nostra Vienna Austriae, die decima nona mensis Februarii, anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo. Maria Theresia, m. p. Comes Franciscus Eszterhazy, m. p. Ferdinandus Scultety, m. p.²

NB. 1° Ubi in uno eodemque benigno mandato regio plures differentes materiae continentur, singula earum separatim describi et cohaerentibus actis suis adjici in singulo autem tali extractu propter faciliorem exquisitionis modum idem protocolli numerus apponi debet, uti pro exemplo est benignum mandatum sub nro. 1° adductum.

2do Si etiam oralis vel scripta propositio fiat et erga illam expeditio subsequatur, expeditioni numerus protocolli inseri et etiam in protocollo exprimi debet.

3^{tio} Omnes conceptus per commissiones vel referentes exhibiti eodem modo numero protocolli signari debent.

² Uz obrasce A i B radi boljeg razumijevanja dodajemo razrješenje manje razumljivih kratica:

Ex Gr.	— Ex gremio
X ^{br}	— December
Relig.	— Religionaria
Cottus Poson.	— Comitatus Posoniensis
Jazigum capit.	— Jazigum capitaneus
S.M.SS.	— Sua Majestas Sacratissima
C. Pest.	— Comitatus Pestiensis
Citti Buden.	— Civitati Budensi
Suae Matti Ssmae.	— Suae Majestati Sacratissimae

PROTOCOLLUM
EXHIBITORUM ET CONSILIIUM REGIUM RESPICIENTIUM ACTORUM
PRO A° 1770.

Acceptum vel praesentatum et assignatum			EXTRACTUS MATERIARUM	Relegatum ad Commissionem T.	Relatum		Expeditum vel brevi manu communicatum.		Remissum
sub Nro Protocoll	Mense et die	Consiliario T. ad referendum			Interimalter	Meritorie	Anno Mense et die	Ad N. N.	
Ex Gr.			Die 2 ^{da} Januarii celebratum est Consilium Mandatum regium	Relig.	—	9. Jan.	11. Jan.	Cottus Poson.	—
1°	1 ^a Jan.	N. N.	Mandatum regium	—	11. Jan.	—	12. Jan.	Jazigum capitaneus	—
1.	—	N. N.	Mandatum regium	—	—	2. Jan.	4. Jan.	S. M. SS.	—
2.	2 ^a Jan.	N. N.	Neogradiensis comitatus mittit	—	—	2. Jan.	4. Jan.	S. M. SS.	—
3.	27. X ^{br} 1768	N. N.	Civitas Budensis informat	—	—	11. Jan.	3. Jan.	S. M. SS. et C. Pest.	—
4.	1 ^a Jan.	Eidem	—	—	2. Jan.	2. Jan.	Revisor Librorum	—
5.	d°	N. N.	—	—	d°	—	—	ad sepo- nendum
6.	d°	—	—	—	d°	—	—	Ad cumu- lum
7.	d°	—	—	—	d°	—	—	Ad cumu- lum
8.	∅	N. N.	Oralis propositio consiliarii N.	—	—	2. Jan.	4. Jan.	Citti Buden.	pro no- titia
9.	∅	N. N.	Scripta propositio consiliarii N.	—	—	2. Jan.	5. Jan.	Suae Matti SSmae	

EXEMPLAR A

CONSIGNATIO MATERIARUM, super quibus Suae Maiestati Sacratissimae humillima repraesentatio facta fuit, vel super quibus per infranotatos informationes transmitti petuntur pro A° 1768.

Suae Maiestati Sacratissimae humillima repraesentatio facta		EXTRACTUS materiae	A Sua Maiestate SSma accepta benigna resolutio Anno, mense, die	Petita informatio			monitus et quidem			missa informatio		Sub nro protocolli
Sub Nro protocolli	Anno mense die			a comitatu civitate vel aliis N.N.	EXTRACTUS materiae	Anno, mense et die	Anno, mense et die	Anno, mense et die	Interimale anno mense, die	Meritoriae, anno, mense, die		
Ex. Gr.												
20.	2 ^a 7 ^{bris} 1768.	—	10. 7 ^{bris} 1768.									
21.		—		Tolensis 26. Juni 1768.	Ut super specificis quibusdam punctis intuitu Georgii Szekeley a servitiis Borussicis nunc reducti et in eodem comitatu degentis informet.							
22.		—		Circulare dd° 20. Juni 1768. Pozsonien. Threncsin. Comarom. Pest.	Ut de officialibus militariibus tam pensionatis quam pensionatione destitutis in gremio sui degentibus informant.		30. Juli 1768.		12. Aug. 1768.		304.	
									1 ^a Juli		201.	

EXEMPLAR B

»Prothocollum exhibitorum Consilii Croatici«
— naslovna strana urudžbenog zapisnika Hrvatskog Kraljevskog Vijeća za
1770. g.

VICIUM.	Relatum Com missionem	Relatum.		Ejusdem vel brevi mari Communitatum		Remissum
		Intima littere	Merito etc.	Anno Mense Die	Ad S. C.	
huic Conclio						
transmissa supplicacione Conclio			20 ^{to} Mar 21			Cumulum retractu Nostri
Ratione & Percepto taxarum submit.			Co. 6	Exp. 10 ^{to} Mar	Adres. superio 100 ^{to} Conclio oblati	
fine Militario vialentiam com.			Co.	Exp. 10 ^{to} Mar	Circulariter ad omnes Conclios	
tracta per Pr. & Synodias Mense						
brataviz Conclium	Praxum fundati		20 ^{to} Mar			
Constitutionis M. Cassa Perceptoris			30 ^{to} Mar 10	Exp. 10 ^{to} Mar	Conclio Criticando	
quo ad lectum plantati onis			Co.			Ad Cumulum retractu Nostri
Dispositio quoad gr. p. m. demen						
Conclio lict. ad 11. Regia ob 20 ^{to} M.	Comm. M. lame. et. M. leni.		20 ^{to} Mar 21			
no quoad est his			20 ^{to} Mar 21	Exp. 10 ^{to} Mar	Ad Conclio Critic. et varius	
Sententio Extensiois Can.			20 ^{to} Mar 21	Exp. 15 ^{to} Mar	Ad Conclio Zag.	
Sententio.				Exp. 30 ^{to} Mar Exp. 30 ^{to} Mar	Ad. lict. bona M. lict. m. Ad. suam M. lict.	

1. i 2. strana urudžbenog zapisnika Hrvatskog Kraljevskog Vijeća za 1770. god.

Capitulum 1° proprietatis et assignationis.

Extractus Mar

Sub Dies Paschal ii	Mense et Die	Confratris Reservatum.
1 ^o	27 ^{to} Feb	Miseric
2 ^o	28 ^{to}	Ed - -
3 ^o	29 ^{to}	Ed - -
4 ^o	30 ^{to}	Ed - -
5 ^o	1 ^o Martii	Miseric
6 ^o	2 ^o	Ed - -
7 ^o	3 ^o	Ed - -
8 ^o	4 ^o	Ed - -
9 ^o	5 ^o	Ed - -
10 ^o	6 ^o	Ed - -
11 ^o	7 ^o	Ed - -
12 ^o	8 ^o	Ed - -
13 ^o	9 ^o	Ed - -
14 ^o	10 ^o	Ed - -
15 ^o	11 ^o	Ed - -
16 ^o	12 ^o	Ed - -
17 ^o	13 ^o	Ed - -
18 ^o	14 ^o	Ed - -
19 ^o	15 ^o	Ed - -
20 ^o	16 ^o	Ed - -
21 ^o	17 ^o	Ed - -
22 ^o	18 ^o	Ed - -
23 ^o	19 ^o	Ed - -
24 ^o	20 ^o	Ed - -
25 ^o	21 ^o	Ed - -
26 ^o	22 ^o	Ed - -
27 ^o	23 ^o	Ed - -
28 ^o	24 ^o	Ed - -
29 ^o	25 ^o	Ed - -
30 ^o	26 ^o	Ed - -
31 ^o	27 ^o	Ed - -
32 ^o	28 ^o	Ed - -
33 ^o	29 ^o	Ed - -
34 ^o	30 ^o	Ed - -
35 ^o	1 ^o Martii	Sancti
36 ^o	2 ^o	Miseric
37 ^o	3 ^o	Ed - -
38 ^o	4 ^o	Ed - -
39 ^o	5 ^o	Ed - -
40 ^o	6 ^o	Ed - -
41 ^o	7 ^o	Ed - -
42 ^o	8 ^o	Ed - -
43 ^o	9 ^o	Ed - -
44 ^o	10 ^o	Ed - -
45 ^o	11 ^o	Ed - -
46 ^o	12 ^o	Ed - -
47 ^o	13 ^o	Ed - -
48 ^o	14 ^o	Ed - -
49 ^o	15 ^o	Ed - -
50 ^o	16 ^o	Ed - -
51 ^o	17 ^o	Ed - -
52 ^o	18 ^o	Ed - -
53 ^o	19 ^o	Ed - -
54 ^o	20 ^o	Ed - -
55 ^o	21 ^o	Ed - -
56 ^o	22 ^o	Ed - -
57 ^o	23 ^o	Ed - -
58 ^o	24 ^o	Ed - -
59 ^o	25 ^o	Ed - -
60 ^o	26 ^o	Ed - -
61 ^o	27 ^o	Ed - -
62 ^o	28 ^o	Ed - -
63 ^o	29 ^o	Ed - -
64 ^o	30 ^o	Ed - -
65 ^o	31 ^o	Ed - -

Die 2° Martij Celeberr
 De Mand. Regium de dato 19° Feb. con-
 tum D. Instructionis pro Regio hinc
 Et eodem Donig Mand. Dispensationem ut
 talis aditum usque finem Aprilis in pr.

Et eodem D. Mand. Dispensationem ut cum
 anni lapsus circa Populationem libe-
 planati quam non computantur expectant.
 Cypri Faxi oratio peractis ut dis-
 viderem Sucking Curia Cypri in
 sialia Ed. integrent.

Die 3° Martij Ab-
 De Mand. de 19° Feb. ut ad exigentiam
 chaetio Mithok data in Calu Cithag
 De indomitate Cassa precipiunt.

Et eodem D. Mand. Clement. Replata
 Romani sine pro. merenda necessum in
 hertum Pentuei.

Et eodem D. Mand. Clementissima
 submittendo Mercurum Implantationis
 Atantis Tabella.

Et eodem D. Mand. Supremo Comit.
 Comit. Comis Vespimantio D. Complacanti
 in re. Ser. ca. Substitutum, significat.
 Comit. Petri Saemage Expat.
 lopus Parochiana Plebis Pedogruen
 Proponente. Co. Co. Dano. Regia
 quera Augenda et Salaria, et Subjecta
 cellaria Comitis determinato.
 ap. Assignata Mensualis Reg.

SACRATISSIMA CAESAREO — REGIA MAIESTAS
IMPERATRIX REGINA APOSTOLICA

Domina domina clementissima!

Praesentibus

Praeside Comite Bano

Consiliariis Paxi episcopo Syrmiensi

Barone Mallenics
Comite Erdödy
Comite Patachich

Referente Skerlec
Jankovics
Komaromy

Maiestatis Vestrae Sacratissimae
Caesareo—regiae apostolicae

Varasdini die et anno

Queis in reliquo se altissimis devovet
gratiis

Humilimi perpetuque fideles subditi
et capellanus praeses et reliqui Maie-
statis Vestrae Sacratissimae Caesareo-
-regiae
Consilii Regii in Regnis Dalmatiae,
Croatiae et Slavoniae consilarii

EXEMPLAR C